

Groene stroom niet zo groen

Als u groene stroom koopt, steunt u soms slechts in beperkte mate de hernieuwbare energie. Wel kan uw keuze van stroomleverancier een positieve impact hebben op de uitbouw van groene energie.

verschillende stroomleveranciers pakken in België uit met groene claims. Hun stroom is, zo beweren ze toch, in ruime mate of zelfs 100 % groen. Als consument verwacht u dan dat u werkelijk groene stroom in uw woning binnenkrijgt. Fout gedacht! De werkelijkheid is een pak genuanceerder.

100 % groen of toch niet?

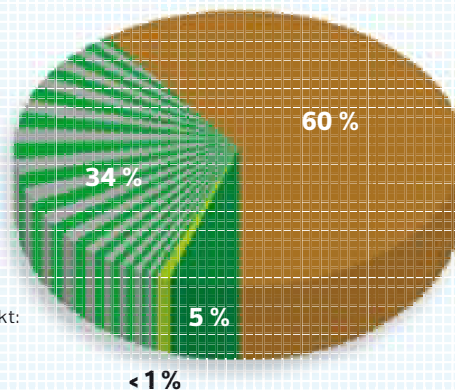
De Belgische consument kan bij heel wat stroomleveranciers terecht voor verschillende contracten met min of meer groene dan wel grijze elektriciteit, naargelang ze afkomstig zouden zijn van hernieuwbare of klassieke energiebronnen. Er zijn ook steeds meer 100 % groene tariefformules. In dat geval gaat menig consument ervan uit dat hij effectief groene stroom koopt afkomstig van bv. een windmolenpark of een waterkrachtcentrale, kortom stroom die CO₂-vrij is. En dat de stroomleverancier die vervolgens gewoon aan de consument doorverkoopt. Zo zou die laatste een stukje van bv. een windmolen mee helpen betalen. Het verhaal is echter niet zo eenduidig noch eenvoudig. Volgens de regelgeving volstaat het voor een stroomleverancier die groene stroom aanbiedt, om Europese attesten voor te leggen, zgn. garanties van oorsprong. Hiermee moet hij bewijzen dat zijn stroom groen is, althans voor de hoeveelheid hernieuwbare energie die hij in België verkoopt. Dat bewijst echter alleen dat die hoeveelheid elektriciteit ergens in Europa op basis van hernieuwbare energie wordt geproduceerd, bv. bij een Noorse waterkrachtcentrale. Het betekent niet dat de stroomleverancier zelf eigen installaties

room oen als het lijkt

100 % GROEN TARIEF?

Waar gaat het geld van uw elektriciteitsfactuur voor een 100 % groen tarief daadwerkelijk naartoe?

- groenestroomcertificaten: het subsidiesysteem voor hernieuwbare energie
- garanties van oorsprong: het "groene kleurtje" van het tarief
- geld waarover de leverancier vrij beschikt: "grijs" tot "groen" volgens zijn beleid
- overige: transport, beheer van het net, taksen ...

voor hernieuwbare energie moet bezitten of bouwen. Hij mag zelfs tegelijk in de productie van grijze stroom investeren. Kortom, hij koopt niet meer dan een "groen kleurtje" voor elektriciteit die elders in Europa wordt geproduceerd. Dan mag hij volgens de regels beweren dat zijn stroom 100 % groen is. De Belgische regulatoren controleren of de stroomleveranciers voldoende attesten met garanties van oorsprong kunnen voorleggen volgens wat ze aan groene elektriciteit verkopen.

Als u een kWh groene stroom koopt, verbruikt u die niet noodzakelijk zelf

Een lichte vorm van sponsoring

Concreet komt het er op neer dat als u een kWh groene stroom koopt, u die niet noodzakelijk zelf verbruikt. U wordt niet zelf de trotse bezitter van een stukje windmolen of waterkrachtcentrale. Eigenlijk sponsort u alleen de groene idee erachter.

In de praktijk blijkt u wel een heel kleine sponsor te zijn. De Europese attesten met garanties van oorsprong zijn immers erg goedkoop. Bij een stroomverbruik van 3 500 kWh per jaar voor een doorsneegezin betalen de stroomleveranciers gemiddeld slechts € 1 à 2 voor de groene kleur (bij een 100 % groen tarief). Ter vergelijking: bij een zelfde jaarlijks stroomverbruik betaalt elk Vlaams of Waals gezin € 40 à € 45 om het subsidiesysteem voor hernieuwbare energie in België te financieren (via de groenestroomcertificaten). Het mag duidelijk zijn: het mechanisme van de garanties van oorsprong is geen

OPINIE

"De politiek moet snel beslissingen nemen"

Voor onze studie over groene stroom werkten wij samen met Greenpeace. De milieuorganisatie maakt al sinds 2003 jaarlijks een evaluatie van hoe groen de stroom van de verschillende leveranciers eigenlijk wel is.

Arnaud Collignon van Greenpeace

Consument wil het groener

Veel consumenten kiezen voor een groen tarief. Voor Arnaud Collignon, verantwoordelijke voor de klimaatcampagne bij Greenpeace, is dat een uiting van hun wens om te evolueren naar een groenere energievoorziening en een beleid in die richting. Hij vindt het dan ook spijtig dat dit zich nog niet echt politiek heeft vertaald, of het nu op regionaal, federaal of Europees vlak is.

Politieke daadkracht dringend vereist

Greenpeace stelt met ons vast dat achter een 100 % groen tarief ook veel grijze stroomproductie schuil kan gaan op basis van bv. kernenergie en steenkool. "De internationale energiereuzen investeren nu overal een beetje in. Zij durven geen grote risico's nemen omdat ze niet weten welke richting de politiek zal uitgaan. En daar knelt voor Greenpeace het schoentje. Economisch en technisch kan veel inzake hernieuwbare energiebronnen. Alleen moet de politiek beslissingen nemen, en snel, bij voorkeur via een geïntegreerd Europees groen beleid." Dat de groene energie daarbij moet worden gesubsidieerd, is voor Greenpeace niet meer dan normaal. De grijze energie is nu verouderd, aldus Greenpeace, die oordeelt dat het tijd is voor een energierevolutie. De milieuorganisatie heeft een realistisch plan ontwikkeld om tegen 2050 98 % van onze stroom uit hernieuwbare bronnen te halen. "Alleen op die manier kan onze planeet worden gevrijwaard", vat Arnaud Collignon de klimaatuitdaging samen.

» sterke motor voor méér hernieuwbare energie en grote projecten op dat vlak. Daartoe zou het veel grotere geldstromen moeten genereren en zouden de consumenten bereid moeten zijn om op vrijwillige basis veel méér te betalen voor hun groene stroom.

Dat de stroomleveranciers gretig meestappen in het verhaal van de groene stroom hoeft overigens niet te verbazen. Het "groen kleuren" van stroom, ook "groenwassen" genoemd, levert hun namelijk een gedeeltelijke vrijstelling op van de federale taks op de verkochte stroom, die meer opbrengt dan wat ze zelf betalen! Bepaalde leveranciers kopen momenteel dan ook meer attesten dan nodig voor hun groene stroom.

U hebt een keuze

Als u voor een groen tarief hebt gekozen, hebt u niet de garantie dat u invloed uitoefent op het groener maken van de stroomproductie. Toch moet u de armen niet laten zakken. Want u kunt de productie van hernieuwbare energie op een andere manier steunen, namelijk via uw keuze van stroomleverancier. Weet immers dat u bij een doorsneeconsumptie van 3 500 kWh per jaar ongeveer € 280 betaalt aan uw stroomleverancier voor de aankoop van elektriciteit (uiteraard ligt uw factuur nog hoger, want u betaalt ook voor het transport van de stroom, het beheer van het net enz.). Wat elke leverancier met die € 280 doet, nu en in de toekomst, hangt af van zijn beleid (zijn regionale verplichtingen inzake hernieuwbare energie buiten beschouwing gelaten). De ene leverancier ziet daarbij meer heil in hernieuwbare energie, de andere pompt vooral geld in klassieke energiebronnen, die sterker vervuilen en CO₂ uitstoten. Dat beleid kan tot uiting komen in de eigen productie én in de aankoop van stroom. Op basis van dit idee hebben we met de milieuorganisatie Greenpeace een concrete vergelijking van de elektriciteitsleveranciers in België gemaakt. Daarbij hebben we de productie en/of de aankoop van het bedrijf in zijn geheel bekeken. We maken dus geen onderscheid tussen de verschillende contracten die een en dezelfde leverancier

HOE LEEST U DE TABEL

Huidige productie Hoe groen is de geproduceerde en/of aangekochte stroom momenteel?

Toekomstige productie Toekomstig profiel van de stroomleverancier, mede op basis van de voorziene investeringen.

⊕ Zeer goed — Zwak
+ Goed ⊖ Slecht
□ Redelijk

6 %

van de stroom in België wordt momenteel geproduceerd op basis van hernieuwbare energie

BELEID VAN DE STROOMLEVERANCIERS INZAKE GROENE ENERGIE

Stroom-leverancier	Internationale groep waartoe de leverancier behoort	Huidige productie	Toekomstige productie	SCORE OP 100
ECOPOWER		⊕	⊕	100
ENERGIE 2030		⊕	⊕	100
WASE WIND		⊕	⊕	100
BELPOWER		□	+	70
LAMPIRIS		□	+	68
EBEM		—	□	53
ELECTRABEL	ELECTRABEL/GDF/SUEZ	—	—	36
LUMINUS	SPE/EDF (sinds november 2009)	□	⊖	35
NUON	NUON/VATTENFALL	—	—	30
ESSENT	ESSENT/RWE	⊖	⊖	29

aanbiedt. Als u een "groene" klant bent bij een leverancier die ook in grijze productie investeert, is dat voor dat bedrijf doorgaans slechts een kwestie van interne verdeling van de productie over zijn verschillende soorten contracten. Uiteindelijk vloeit het geld allemaal in een grote pot samen. We hebben de bedrijven bovendien op Europees vlak bekeken omdat de stroomleveranciers steeds meer internationaal gestructureerd zijn. Een bedrijf dat windmolens plaatst in België, kan immers net zo goed steenkoolcentrales bouwen in Polen. Uiteindelijk leven wij op een en dezelfde planeet. Wat een leverancier doet, moet bijgevolg globaal worden bestudeerd.

We belichten voor u de grote tendensen uit onze studie.

100 % groene coöperatieven

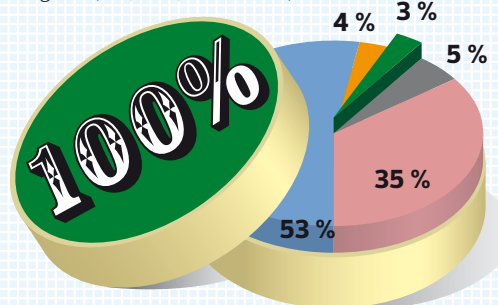
Wase Wind, Energie 2030 en Ecopower zijn kleine coöperatieven, die een eigen 100 % groene productie hebben opgebouwd, hoofdzakelijk op basis van windenergie. Ecopower haalt ook een deel uit duurzame biomassa en waterkracht. Daarnaast koopt Ecopower hernieuwbare energie bij andere producenten (voor 2/3). Wel is het klantenbestand van deze coöperatieven beperkt tot een bepaald gebied (al is Ecopower over heel Vlaanderen actief). En u moet geduld oefenen – vaak een aantal maanden – om er nieuwe klant te worden.

CLAIM VERSUS REALITEIT

Een 100 % groene claim strookt niet altijd met de realiteit, bv. bij Luminus

Energiebron op uw contract

100 % groen (zon, wind, waterkracht)

Reële energiebronnen voor de stroom

- niet-duurzame biomassa
- groen (zon, wind, waterkracht)
- kolen en aardolie
- kernenergie
- aardgas

EEN ONAFHANKELIJK LABEL?

De beoordeling van de stroomleveranciers in dit artikel slaat op de bedrijven in hun geheel, zonder onderscheid tussen de verschillende contracten die ze aanbieden. Dat betekent niet dat Test-Aankoop in de toekomst geen analyse zou kunnen maken per tariefformule. Maar daartoe zou de formule onderworpen moeten worden aan bepaalde regels, zodat het geld van een consument die kiest voor een groene tariefformule, effectief naar de bouw en het onderhoud van hernieuwbare energiecentrales gaat, die er zonder dat geld niet zouden zijn. Elke stroomleverancier zou dan kunnen toetreden tot een labelsysteem dat wordt opgesteld en gecontroleerd door een onafhankelijke instelling.

Deze bedrijven hebben de bedoeling om in de toekomst verder in hernieuwbare energie te investeren en op middellange en lange termijn te groeien. Daarbij rijst natuurlijk de vraag of hun model van coöperatieve zich op grote schaal zal kunnen ontwikkelen.

Wie als overtuigd consument het milieu op de eerste plaats zet, zal veeleer opteren voor dit soort stroomleveranciers (voor zover die leveren op het grondgebied waar hij woont).

Outsiders met een minder groen profiel

Bedrijven als Lampiris, Belpower en Ebem – die laatste is alleen in Vlaanderen actief – scoren minder goed dan de groene coöperatieven, maar laten de groten wel netjes achter zich. Alle drie willen ze zich een groen imago aanmeten via de aankoop van attesten met garanties van oorsprong. Aangezien ze geen of weinig centrales in eigen bezit hebben, moeten ze stroom bij andere producenten aankopen.

MEER INFO

www.test-aankoop.be/groenestroom
voor details over de beoordeling van het beleid van de diverse stroomleveranciers

www.test-aankoop.be/vergelijkgasenelektriciteit
voor de module "kies uw stroomleverancier"

GROENESTROOMCERTIFICATEN

Europa wil tegen 2020 zowat 20 % van de energie uit hernieuwbare energiebronnen halen. Dat kan natuurlijk alleen maar als de overheden die hernieuwbare bronnen subsidiëren, die vaak duurder zijn dan de klassieke grijze bronnen.

Qua subsidies werkt België daartoe met groenestroomcertificaten, die duidelijk te onderscheiden zijn van de zgn. garanties van oorsprong, die de stroomtarieven een groen kleurtje geven (en die meer specifiek aan bod komen in dit artikel). Een elektriciteitsproducent krijgt certificaten in verhouding tot de milieuwinst, d.w.z. op basis van de CO₂-uitstoot die door de productie van hernieuwbare energie wordt vermeden. De producent kan zijn certificaten dan aan zijn leveranciers verkopen. Die moeten een bepaald aantal certificaten hebben overeenkomstig hun verkoop op het vlak

van elektriciteit. Anders moeten ze boetes betalen. Die quota worden door de overheid bepaald en ze gaan nog steeds in stijgende lijn.

Het geld voor die subsidies halen de stroomleveranciers bij de verbruikers. Wie een doorsnee elektriciteitsverbruik van 3 500 kWh per jaar heeft, betaalt zowat € 40 à € 45 om de hernieuwbare energie in België te steunen via het stelsel van de groenestroomcertificaten, ongeacht of hij groene dan wel grijze stroom verbruikt (althans in Vlaanderen en Wallonië; in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het momenteel minder).

Een groen tarief is geen garantie dat u de hernieuwbare energie een echte duw in de rug geeft

Die aankoop is verre van 100 % groen, zeker bij Ebem en Belpower. Het huidige aankoopbeleid van Lampiris is al meer op hernieuwbare energie gericht. Maar qua toekomstige investeringen in eigen productie heeft Lampiris projecten op stapel staan die amper goed zijn voor 4 % van zijn huidige elektriciteitsverkoop. Ook al gaat het om windenergie, het blijft zeer beperkt. Ebem toont meer ambitie en wil 30 % groeien door te investeren in groene energie. Belpower doet nog beter: dit bedrijf wil in de toekomst vijf keer zoveel aanbieden als nu, louter met windenergie en duurzame biomassa. Kortom, deze outsiders bieden al bij al een redelijk groen product aan (maar verre van 100 % groen, ondanks de claims ter zake). De komende jaren zal moeten blijken of ze hun beloftes inlossen.

Grote Europese spelers

Electrabel, Luminus, Nuon en Essent zijn leveranciers die deel uitmaken van een grote Europese of zelfs wereldgroep. En met groot bedoelen we reuzegroot.

Electrabel/GDF/Suez, Nuon/Vattenfall en Essent/RWE bv. kunnen momenteel elk makkelijk 2 tot 3 keer zoveel stroom produceren als wat België in zijn geheel verbruikt. In dat opzicht zijn alle andere leveranciers eigenlijk maar dwergen. De elektriciteitsreuzen staan op milieuvlak het laagst gerangschikt. Als historische producenten hebben ze sowieso een aanzienlijke hoeveelheid grijze productie geërfd. En als economische realisten die mikken op groei, investeren ze in allerlei soorten van "rendabele" productie, waaronder een grote hoeveelheid grijze stroom. Toch investeren ook zij in hernieuwbare energie, maar ver van voldoende om als significant groen te kunnen worden bestempeld. Een consument die vooral oog heeft voor het milieu, zal niet meteen stroom willen kopen bij een van deze bedrijven. ●

Niets is wat het lijkt

Elektriciteit die als 100 % groen wordt verkocht, is dat niet noodzakelijk of slechts in beperkte mate. Met een groene tariefformule bent u als consument niet zeker dat u de hernieuwbare energie een echte duw in de rug geeft. Omgekeerd kunt u door uw keuze van stroomleverancier wel het beleid van een bedrijf ondersteunen dat gericht is op meer hernieuwbare energie.